

Konflikty narodowościowe na świecie – spór o Kosowo

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Rezolucja 1244 (1999)*, dostępny w internecie: nato.int [dostęp 28.03.2020 r.].
- Źródło: Aleksandra Kochman, *Dokąd zmierza Kosowo po wyborach*, 5.10.2019 r., dostępny w internecie: euractiv.pl [dostęp 28.03.2020 r.].
- Źródło: Aleksander Kłós, *Kosowo. Wystarczy tylko iskra...*, 6.11.2018 r., dostępny w internecie: tvp.info [dostęp 28.03.2020 r.].

Konflikty narodowościowe na świecie – spór o Kosowo

Żołnierze KSF podczas ćwiczeń

Źródło: domena publiczna.

Wśród wielu państw istniejących na mapach świata w XXI wieku znajduje się Kosowo, kraj uznawany tylko przez niektóre rządy. Co stanowi przyczynę takiego stanu rzeczy? Dlaczego mamy do czynienia z taką sytuacją, że jedne kraje uznają niepodległość Kosowa, a inne nie? Wyjaśnieniem takiego stanu rzeczy jest skomplikowana historia tej części Europy i jej mieszkańców.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz sytuację Kosowa przed wybuchem sporu narodowościowego.
- Wskażesz przyczyny konfliktu w Kosowie.
- Przeanalizujesz jego przebieg.
- Wyjaśnisz jego konsekwencje.

Przeczytaj

Trochę geografii i historii

Kosowo to obszar o bardzo górzystym ukształtowaniu terenu, leżący w środkowej części Półwyspu Bałkańskiego. Znajduje się ono w strefie klimatu podzwrotnikowego. Od wczesnego średniowiecza krainę tę zamieszkiwali kosowscy Albańczycy, którzy uważają się za potomków Ilirów, oraz Serbowie. Do XI wieku Kosowo było pod kontrolą Bułgarii, a następnie Cesarstwa Bizantyjskiego. W XII wieku przeszło pod panowanie Serbów rządzonych przez dynastię Nemaniczków. Jej przedstawiciele na tym terenie wznieśli liczne klasztory serbskiego Kościoła prawosławnego – co dało serbską nazwę Metochia, czyli kraina klasztorów, uważaną za serce Serbii. Od 1455 roku Kosowo weszło w skład imperium osmańskiego, które na wiele wieków przejęło kontrolę nad tym obszarem.

Położenie Kosowa na mapie Europy

Źródło: Stasyan117, licencja: CC BY-SA 3.0.

Wiek XX

Na początku XX wieku na Bałkanach sytuacja stała się bardzo napięta, co odzwierciedla określenie *kocioł bałkański*. W 1912 roku za sprawą Serbii doszło do wybuchu I wojny bałkańskiej. W jej wyniku Kosowo dostało się pod panowanie Serbów, co zostało potwierdzone ustaleniami paktu londyńskiego z maja 1913 roku. Stan taki utrzymał się także po zakończeniu I wojny światowej. Serbia weszła w skład Królestwa Serbów, Chorwatów i Słoweńców (SHS).

By zmienić strukturę etniczną Kosowa, SHS rozpoczęło proces kolonizacji tych terenów. W trakcie II wojny światowej Kosowo weszło w skład Wielkiej Albanii kontrolowanej przez Włochy. Następnie doszło do epizodu okupacji niemieckiej i przejścia nad nim kontroli przez partyzantkę jugosłowiańską w 1944 roku. W granicach Jugosławii Kosowo w 1946 roku otrzymało status regionu **autonomicznego** w ramach Serbii, a od 1963 roku stało się w pełni autonomiczną prowincją.

Uchwalenie w 1974 roku Konstytucji Jugosławii pozwoliło stworzyć Socjalistyczną Autonomiczną Prowincję Kosowa z własnym autonomicznym rządem. Dało to początek konfliktowi między Albańczykami, którzy chcieli rozszerzyć autonomię, i Serbami dążącymi do zacieśnienia relacji z Serbią. Zmiany systemowe na początku lat dziewięćdziesiątych spowodowały ogłoszenie powstania Republiki Kosowa w ramach Jugosławii.

Geneza konfliktu w Kosowie

Po rozpadzie Jugosławii, który rozpoczął się w 1991 roku, doszło do licznych konfliktów narodowościowych spowodowanych tym, że Kosowo stało się częścią Federalnej Republiki Jugosławii rządzonej przez Serbów. Kosowscy Albańczycy zarzucili władzom w Belgradzie, że są zwalniani z pracy na podstawie przynależności narodowej, co doprowadziło do strajku generalnego w Kosowie. Oliwy do ognia dołądziła decyzja o ujednoliceniu programów nauczania na terenie całej Serbii. Spowodowało to wstrzymanie nauczania w języku albańskim oraz zwolnienie kadry naukowej pochodzenia albańskiego na uniwersytecie w Prisztinie. Dało to początek niepokojom i zamachom organizowanym przez Albańczyków z Kosowa. W odpowiedzi Serbowie wprowadzili w tej prowincji stan wyjątkowy. Kosowscy Albańczycy w 1992 roku powołali do życia Armię Wyzwolenia Kosowa (UÇK), która rozpoczęła działalność terrorystyczną w całej prowincji.

Wojna domowa

Działalność Armii Wyzwolenia Kosowa spowodowała, że w 1998 roku Serbom w Kosowie pomocy udzieliło wojsko jugosłowiańskie chcące zlikwidować UÇK. Doszło do krwawych walk, wskutek których 200 tysięcy Albańczyków zostało zmuszonych do ucieczki z Kosowa, a wielu zginęło. Albańczycy kosowscy nie byli dłużni Serbom i też zmuszali ich do migracji z prowincji – spotkało to około 30 tys. osób. Eskalacja konfliktu doprowadziła do mordów na Albańczykach w Kosowie, np. w lesie drenickim, co spowodowało migrację ludności Kosowa do Macedonii, Albanii lub Czarnogóry. Wywołało to reakcję Organizacji Narodów Zjednoczonych. Rada Bezpieczeństwa przyjęła rezolucję nr 1199 potępiającą działalność Serbów w Kosowie. Nie zmieniło to położenia Albańczyków. 15 stycznia 1999 roku w miejscowości Raczak została odkryta mogiła z 45 zamordowanymi cywilami pochodzenia albańskiego, co rozwścieczyło ludność albańską. Wyjaśnienia sytuacji i skazania winnych mordu w Raczaku zażądała Rada Północnoatlantycka NATO, która zagroziła, że w przypadku dalszych mordów zaatakuje Serbię z powietrza.

Operacja NATO w Kosowie

24 marca 1999 roku NATO rozpoczęło operację reagowania kryzysowego w Kosowie pod nazwą [operacja Allied Force](#). Trwała ona od 24 marca do 20 czerwca 1999 roku i miała charakter ataku lotniczego skierowanego przeciwko Federalnej Republice Serbii. W jej trakcie siły NATO wykonały blisko 10,5 tysiąca lotów bojowych, w których strącono tylko dwa samoloty i dwa helikoptery. Po podpisaniu zawieszenia broni przez Jugosławię stwierdzono, że w trakcie operacji zniszczono 9% serbskich sił lądowych, 42% samolotów, 25% wozów bojowych, 22% broni artyleryjskiej i 9% czołgów.

Celem operacji było zmuszenie prezydenta Serbii Slobodana Miloszevicia do zakończenia czystek etnicznych w Kosowie. Z prowincji miały być wycofane wojska serbskie, a ich miejsce miały zająć siły pokojowe [Kosovo Force KFOR](#).

Oznaka KFOR. Jeden napis w alfabecie łacińskim, a drugi w cyrylicy. Jak myślisz, dlaczego w ten sposób została zapisana nazwa?

Źródło: domena publiczna.

Konsekwencją operacji było podpisanie porozumienia o powstaniu Sił Pokojowych w Kosowie (Kosovo Force). Liczyły one 50 tys. żołnierzy i składały się z reprezentantów 30 państw. Większość sił stanowili żołnierze NATO z Wielkiej Brytanii, USA i Niemiec. Swoją udział w KFOR miała też Polska, wysyłając polski kontyngent wojskowy, który jest częścią Międzynarodowej Grupy Bojowej Wschód pod dowództwem amerykańskim. Jednostki KFOR miały zapewnić bezpieczeństwo i porządek publiczny w Kosowie. Ich zadaniem było też rozbrowienie i likwidacja Armii Wyzwolenia Kosowa oraz umożliwienie mieszkańcom prowincji bezpiecznego funkcjonowania.

Według danych ONZ działania wojenne spowodowały ucieczkę i przesiedlenie ponad 340 tys. Albańczyków z Kosowa głównie do

Albanii, Czarnogóry i Macedonii. Ludzie ci musieli uciekać często bez dokumentów, które były niszczone przez Serbów. Naloty spowodowały też duże zniszczenia gospodarcze. W 2004 roku doszło do kolejnych zamieszek w Kosowie.

Niepodległość Kosowa

17 lutego 2008 roku Kosowo jednostronnie ogłosiło niepodległość i powstanie Republiki Kosowa. Niepodległości nie uznała Republika

Serbii, która uważa Kosovo za integralną część swojego państwa jako Prowincję Autonomiczną Kosovo i Metochia. Niepodległość Kosowa spotkała się z bardzo różnym przyjęciem społeczności międzynarodowej. Niepodległość Republiki Kosowa uznały 93 spośród 193 państw na świecie. Wiele krajów nadal uznaje za obowiązującą rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244, która stwierdza, że Kosovo jest częścią Serbii pod międzynarodową administracją ONZ. Takie stanowisko nie ułatwia funkcjonowania republiki na arenie międzynarodowej.

Flaga Kosowa

Źródło: domena publiczna.

Mapa Kosowa po ogłoszeniu niepodległości.

Źródło: domena publiczna.

Władzę w Kosowie sprawuje Tymczasowa Misja Administracyjna Narodów Zjednoczonych w Kosowie (UNMIK) oraz lokalne władze Republiki Kosowa. 22 lipca 2010 roku Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w Hadze uznał, że deklaracja niepodległości jest legalna, ponieważ prawo międzynarodowe nie zabrania takich deklaracji. Unia Europejska dała swoim członkom wolność wyboru, dlatego Hiszpania, Słowacja, Cypr i Rumunia nie uznały niepodległości Kosowa. Rzeczpospolita Polska uznała ten fakt 26 lutego 2008 roku.

Do największych problemów współczesnego Kosowa zaliczamy brak normalizacji stosunków z Serbią i niepełne uznanie na arenie międzynarodowej.

Słownik

autonomia

prawo jakiejś zbiorowości do samodzielnego rozstrzygania swoich spraw wewnętrznych; samodzielność i niezależność w decydowaniu o sobie

KFOR Kosowo

Kosovo Force; siły międzynarodowe pod auspicjami NATO, działające na terenie Kosowa; misja KFOR, która ma na celu utrzymanie pokoju w Kosowie, zapoczątkowana w czerwcu 1999 roku na mocy mandatu ONZ; decyzja o rozpoczęciu misji pokojowej była podyktowana kryzysem humanitarnym, do którego doszło w wyniku nieustannych walk między Armią Wyzwolenia Kosowa (UÇK) a serbskimi oddziałami policyjnymi i wojskowymi; główne cele KFOR to stworzenie i utrzymanie warunków umożliwiających bezpieczne funkcjonowanie mieszkańców Kosowa, zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, monitorowanie, kontrolowanie oraz w razie konieczności wymuszanie respektowania porozumień, na mocy których doszło do zakończenia konfliktu

Kosowo

(alb. *Kosovë*); Republika Kosowa (alb. *Republika e Kosovës*); państwo w południowo-wschodniej Europie, nieuznawane przez większość rządów na arenie międzynarodowej

Operacja Allied Force

została przeprowadzona przez siły NATO między 24 marca a 20 czerwca 1999 roku; operacja lotnicza w Federalnej Republice Jugosławii, która miała doprowadzić do zakończenia czystek etnicznych w Kosowie i przywrócenia wieloetnicznego charakteru tej prowincji oraz wymuszenia procesu demokratyzacji w Jugosławii

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z prezentacją i wykonaj ćwiczenia.

Historia Kosowa

Kosowo na mapie Europy

Źródło: Tubs, CC BY-SA 3.0.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Kosowo

Kosowo to kraj o górzystym ukształtowaniu terenu leżący w środkowej części Półwyspu Bałkańskiego. Znajduje się w strefie klimatu podzwrotnikowego. Obecnie jest to państwo, którego istnienie uznaje 93 spośród 193 krajów na świecie.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., CC BY-SA 3.0.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Bohaterowie dramatu w Kosowie

Kosowo jest zamieszkiwane przez kosowskich Albańczyków, uważających się za potomków Ilirów lub Traków oraz Serbów, którzy pojawili się tam między VI a VIII wiekiem naszej ery.

Obecnie w Kosowie mieszka ok. dwóch milionów mieszkańców, z czego Albańczycy stanowią 90% mieszkańców, Serbowie – 7%, Bośniacy, Turcy i Romowie – po 1%.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Pod panowaniem Bułgarii i Cesarstwa Bizantyjskiego

Od IX do XI wieku Kosowo było pod kontrolą Bułgarii, a następnie weszło w skład Cesarstwa Bizantyjskiego.

Monaster Visoki Dečani z XIV w., wpisany na listę UNESCO

Marcin Szala, CC BY-SA 3.0

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Pod panowaniem Serbii XII–XIV wiek

W XII wieku Kosowo przeszło pod kontrolę Serbów rządzonych przez dynastię Nemaniczków. Jej przedstawiciele na terenie zachodniego Kosowa wznieśli liczne klasztory serbskiego Kościoła prawosławnego – co dało tej krainie serbską nazwę Metochia, czyli kraina klasztorów. Uważana jest ona za serce Serbii.

Na terenie tym 28 czerwca 1389 roku doszło do bitwy na Kosowym Polu między Serbami a siłami Imperium Osmańskiego, która, mimo że zakończyła się przegraną Serbów, to pozwoliła im zachować niepodległość.

Meczet w Prizrenie

Źródło: Мoлoх, CC BY-SA 3.0.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Pod tureckim panowaniem w latach 1456–1912

Od 1455 roku Kosowo weszło w skład imperium osmańskiego, które na wiele wieków przejęło kontrolę nad tym obszarem. Jest to czas islamizacji tego terenu, czego przykładem były licznie wzniesione meczety.

Idriz Seferi – jeden z dowódców oddziałów powstańczych

Źródło: Planeti, CC BY-SA 4.0.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Powstanie w Prisztinie z 1910 roku

Od 1878 roku istniała Liga Prizreńska, która chciała bronić integralności Kosowa. Dzięki jej staraniom w 1881 roku doszło do wybuchu powstania, które zostało krwawo stłumione przez imperium osmańskie. Do kolejnego powstania antytureckiego doszło w roku 1910, ono również zakończyło się fiaskiem.

7

Królestwo Serbii do 1918 roku

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., CC BY-SA 3.0.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Ponownie pod serbskim butem

W następstwie I wojny bałkańskiej z 1912 roku Kosowo dostało się pod panowanie Serbii. Na

terenie Kosowa zamordowano w tym czasie ok. 25 tys. Albańczyków. Ostatecznie, na podstawie paktu londyńskiego z 1913 roku, Kosowo i południowa Metochia weszły w skład Serbii. Północna Metochia stała się częścią Czarnogóry.

8

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Część Królestwa Serbów, Chorwatów i Słoweńców (SHS), od 1929 roku Królestwa Jugosławii

Po zakończeniu I wojny światowej Serbia weszła w skład Królestwa SHS, które rozpoczęło kolonizację Kosowa. Od 1920 roku rozpoczęło się tam osadnictwo serbskie, co doprowadziło do napięć narodowościowych. W 1929 roku Królestwo SHS przekształciło się w Królestwo Jugosławii. Nowe władze nie dbały o gospodarczy i społeczny rozwój Kosowa. Teren ten był jednym z najmniej rozwiniętych w kraju.

Obecne granice administracyjne Kosowa
w ramach Wielkiej Albanii i państw sąsiednich
Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., CC BY-SA 3.0.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Czasy II wojny światowej – Wielka Albania i III Rzesza

W następstwie II wojny światowej doszło do rozpadu Jugosławii. Większa część Kosowa została przyłączona przez Włochy do Wielkiej Albanii. Po kapitulacji Włoch we wrześniu 1943 roku Kosowo dostało się pod okupację niemiecką. Część mieszkańców Kosowa poparła nazistów, wstępując do jednostek SS. Jest to okres czystek na mieszkających w Kosowie Serbach, zginęło ich ok. 10 tys.

Godło Jugosławii

Źródło: domena publiczna.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

W ramach socjalistycznej Jugosławii 1945–1992

Przejęcie władzy przez Josipa Broza-Tito w Jugosławii spowodowało, że Kosowo stało się regionem autonomicznym w ramach Serbii. Od 1963 roku zostało w pełni autonomiczną prowincją. Potwierdziła to Konstytucja Jugosławii z 1974 roku. Na jej mocy powstała Socjalistyczna Autonomiczna Prowincja Kosowo. Ponownie doszło do konfliktów między Albańczykami a Serbami. Albańczykom marzyło się zwiększenie autonomii, czego bali się Serbowie dążący do zacieśnienia współpracy z Serbią. Niestety, w 1989 roku Serbowie ograniczyli autonomię Kosowa. Jugosławia przeżyła kryzys ustrojowy, została zmieniona konstytucja państwa. Rozwiązano Parlament Kosowa, jego członkowie ogłosili więc

powstanie Republiki Kosowa, która miała być samodzielną częścią Jugosławii.

11

Podział Jugosławii na republiki i autonomiczne prowincje

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., CC BY-SA 3.0.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Federalna Republika Jugosławii 1992–2003

Kosowo weszło w skład Federalnej Republiki Jugosławii będącej federacją Serbii i Czarnogóry. W celu obrony Albańczyków w Kosowie powstała Armia Wyzwolenia Kosowa. Doprowadziło to w 1998 roku do wojny domowej.

Serbia i Czarnogóra 2003–2006

4 lutego 2003 roku Federacyjna Republika Jugosławii przekształciła się w Serbię i Czarnogórę. Państwo to funkcjonowało do 5 czerwca 2006 roku, kiedy to Czarnogóra

ogłosiła niepodległość. Kosowo pozostało
w granicach Serbii.

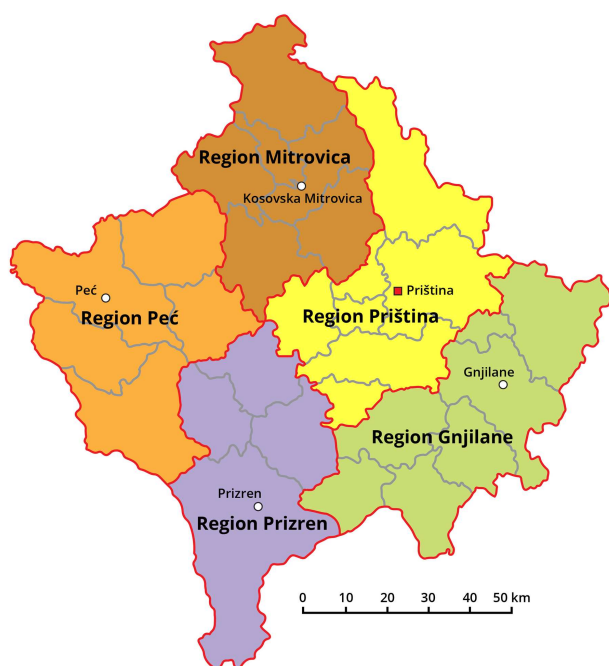
12

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

W Republice Serbii

5 czerwca 2006 roku proklamowano powstanie
Republiki Serbii z autonomicznym regionem
Kosowo.

13

Podział Kosowa na regiony i gminy

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., CC BY-SA 3.0.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PrBCHQwky>

Niepodległe Kosowo

17 lutego 2008 roku Kosowo ogłosiło
niepodległość, czego nie uznał rząd Serbii.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Przedstaw główne przyczyny antagonizmu albańsko-serbskiego w Kosowie.

Ćwiczenie 2

Przedstaw, jak zmieniał się status Kosowa między X a XXI wiekiem.

Ćwiczenie 3

Zastanów się, czy znasz inny kraj podobnie doświadczony przez historię.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz, kto stanowi większość mieszkańców Kosowa.

☐ Albańczycy

☐ Chorwaci

☐ Serbowie

☐ Czarnogórcy

Ćwiczenie 2

Wskaż, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Kosowo to obszar leżący w środkowej części Półwyspu Iberyjskiego.	☐	☐
Do XI wieku Kosowo było pod kontrolą Bułgarii, a następnie Cesarstwa Bizantyjskiego.	☐	☐
Kosowscy Albańczycy w 1992 roku powołali do życia Armię Wyzwolenia Kosowa (UÇK).	☐	☐
17 lutego 2009 roku Kosowo jednostronnie ogłosiło niepodległość.	☐	☐

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij znaczenie pojęcia „autonomia polityczna”.

Ćwiczenie 4

Wyjaśnij, czym jest Metochia.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ **Rezolucja 1244 (1999)** ”

Przyjęte przez Radę Bezpieczeństwa na 4011. posiedzeniu w dniu 10 czerwca 1999 r. (...)

1. Postanawia, że polityczne rozwiązanie kryzysu w Kosowie opiera się na ogólnych zasadach w załączniku 1 i zgodnie z dalszymi szczegółami w zasadach i innych wymaganych elementach w załączniku 2;
2. Z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez Federalną Republikę Jugosławii zasad i innych wymaganych elementów, o których mowa w ust. 1 powyżej, i domaga się pełnej współpracy Federalnej Republiki Jugosławii w ich szybkim wdrożeniu;
3. Domaga się w szczególności, aby Federalna Republika Jugosławii położyła natychmiastowy i możliwy do zweryfikowania koniec przemocy i represji w Kosowie oraz rozpoczęła i zakończyła weryfikowalne stopniowe wycofanie z Kosowa wszystkich sił wojskowych, policyjnych i paramilitarnych zgodnie z szybkim harmonogramem, zgodnie z którym rozmieszczenie międzynarodowa obecność bezpieczeństwa w Kosowie zostanie zsynchronizowana;
4. Potwierdza, że po wycofaniu uzgodniona liczba jugosłowiańskiego i serbskiego personelu wojskowego i policyjnego będzie mogła wrócić do Kosowa w celu pełnienia funkcji zgodnie z załącznikiem 2;
5. Decyduje o rozmieszczeniu w Kosowie, pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych, międzynarodowych obecności cywilnych i bezpieczeństwa, z odpowiednim wyposażeniem i personelem, zgodnie

z wymaganiami, oraz z zadowoleniem przyjmuje zgodę Federalnej Republiki Jugosławii na takie obecność (...).

Źródło: *Rezolucja 1244 (1999)*, dostępny w internecie: [nato.int](https://www.nato.int) [dostęp 28.03.2020 r.].

Wyjaśnij, dlaczego ta rezolucja jest dokumentem, który utrudnił uznanie niepodległości Kosowa w 2008 roku.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

((Aleksandra Kochman

Dokąd zmierza Kosowo po wyborach

Dzisiejsze wybory (6 października) do parlamentu Kosowa będą piątymi od czasu ogłoszenia niepodległości. Proces wyborczy jest okazją do refleksji nad sytuacją gospodarczą, wszechobecną korupcją i relacjami z Serbią – zwraca uwagę Marta Szpala z Ośrodka Studiów Wschodnich. (...)

Najważniejsze problemy

Według oczekiwań społecznych nowy rząd powinien przede wszystkim zająć się trudną sytuacją gospodarczą i społeczną – bezrobocie w Kosowie wynosi prawie 30 proc. Napływ inwestycji zagranicznych jest niewielki ze względu na niestabilną sytuację polityczną i nieuregulowane stosunki z Serbią – podkreśla Marta Szpala z OSW. Sąsiedzi Kosowa są najczęściej w podobnie trudnej sytuacji, jeśli chodzi o sytuację gospodarczą, co przekłada się na brak popytu na kosowskie produkty.

Drugim palącym problemem jest korupcja – w ubiegłorocznym Indeksie Percepcji Korupcji Transparency International Kosowo uplasowało się na 93. miejscu – lepiej od Ukrainy, ale znacznie gorzej np. od Rumunii. Korupcja bierze się z niesprawnego systemu władzy państwowej. Jak zwraca uwagę Marta Szpala, przez 20 lat przed ogłoszeniem niepodległości struktury państwowe na terytorium Kosowa praktycznie nie funkcjonowały, a Kosowianie bojkotowali kontrolowane przez Serbów instytucje. Ich odbudowa jest w obecnej trudnej sytuacji gospodarczej bardzo trudna, dodaje ekspertka OSW.

Źródło: Aleksandra Kochman, *Dokąd zmierza Kosowo po wyborach*, 5.10.2019 r., dostępny w internecie: euractiv.pl [dostęp 28.03.2020 r.].

Wskaż, jak na sytuację Kosowa wpływa jego niepewna sytuacja międzynarodowa.

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z grafiką i wykonaj ćwiczenie.

Uznanie Kosowa przez kraje członkowskie ONZ

Label : państwa wycofujące się z uznania

Value : 7,2%

Label : państwa nieuznające

Value : 45,7%

Label : państwa uznające

Value : 47,1%

Oprac. na podst.: *Międzynarodowy status prawny Kosowa*, mfa.gov.rs, [online, dostęp: 01.04.2020].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Uznanie niepodległości Kosowa na świecie

Kraj: Dominika

Wartość: 100

Kraj: Korea Południowa

Wartość: 100

Kraj: Gujana Francuska

Wartość: 100

Kraj: Słowenia

Wartość: 100

Kraj: Monako

Wartość: 100

Kraj: Suazi (Eswatini)

Wartość: 100

Kraj: Grenada

Wartość: 50

Kraj: Gwinea-Bissau

Wartość: 50

Kraj: Surinam

Wartość: 50

Kraj: Wyspy Świętego Tomasza i Książęca

Wartość: 50

Kraj: Liberia

Wartość: 50

Kraj: Togo

Wartość: 50

Kraj: Madagaskar

Wartość: 50

Kraj: Lesotho

Wartość: 50

Kraj: Seszele

Wartość: 50

Kraj: Burundi

Wartość: 50

Kraj: Komory

Wartość: 50

Kraj: Republika Środkowoafrykańska

Wartość: 50

Kraj: Palau

Wartość: 50

Kraj: Papua-Nowa Gwinea

Wartość: 50

Kraj: Wyspy Salomona

Wartość: 50

Kraj: Afganistan

Wartość: 50

Kraj: Kostaryka

Wartość: 50

Kraj: Albania

Wartość: 50

Kraj: Francja

Wartość: 50

Kraj: Turcja

Wartość: 50

Kraj: Stany Zjednoczone

Wartość: 50

Kraj: Wielka Brytania

Wartość: 50

Kraj: Australia

Wartość: 50

Kraj: Senegal

Wartość: 50

Kraj: Łotwa

Wartość: 50

Kraj: Niemcy

Wartość: 50

Kraj: Estonia

Wartość: 50

Kraj: Włochy

Wartość: 50

Kraj: Dania

Wartość: 50

Kraj: Luksemburg

Wartość: 50

Kraj: Peru

Wartość: 50

Kraj: Belgia

Wartość: 50

Kraj: Polska

Wartość: 50

Kraj: Szwajcaria

Wartość: 50

Kraj: Austria

Wartość: 50

Kraj: Irlandia

Wartość: 50

Kraj: Szwecja

Wartość: 50

Kraj: Holandia (Niderlandy)

Wartość: 50

Kraj: Islandia

Wartość: 50

Kraj: Finlandia

Wartość: 50

Kraj: Japonia

Wartość: 50

Kraj: Kanada

Wartość: 50

Kraj: Węgry

Wartość: 50

Kraj: Chorwacja

Wartość: 50

Kraj: Bułgaria

Wartość: 50

Kraj: Liechtenstein

Wartość: 50

Kraj: Korea Południowa

Wartość: 50

Kraj: Norwegia

Wartość: 50

Kraj: Wyspy Marshalla

Wartość: 50

Kraj: Burkina Faso

Wartość: 50

Kraj: Litwa

Wartość: 50

Kraj: San Marino

Wartość: 50

Kraj: Czechy

Wartość: 50

Kraj: Sierra Leone

Wartość: 50

Kraj: Kolumbia

Wartość: 50

Kraj: Belize

Wartość: 50

Kraj: Malta

Wartość: 50

Kraj: Samoa

Wartość: 50

Kraj: Portugalia

Wartość: 50

Kraj: Czarnogóra

Wartość: 50

Kraj: Macedonia Północna

Wartość: 50

Kraj: Zjednoczone Emiraty Arabskie

Wartość: 50

Kraj: Malezja

Wartość: 50

Kraj: Mikronezja

Wartość: 50

Kraj: Panama

Wartość: 50

Kraj: Malediwy

Wartość: 50

Kraj: Gambia

Wartość: 50

Kraj: Arabia Saudyjska

Wartość: 50

Kraj: Bahrajn

Wartość: 50

Kraj: Jordania

Wartość: 50

Kraj: Dominikana

Wartość: 50

Kraj: Nowa Zelandia

Wartość: 50

Kraj: Malawi

Wartość: 50

Kraj: Mauretania

Wartość: 50

Kraj: Vanuatu

Wartość: 50

Kraj: Dżibuti

Wartość: 50

Kraj: Somalia

Wartość: 50

Kraj: Honduras

Wartość: 50

Kraj: Kiribati

Wartość: 50

Kraj: Tuvalu

Wartość: 50

Kraj: Katar

Wartość: 50

Kraj: Oman

Wartość: 50

Kraj: Andora

Wartość: 50

Kraj: Gwinea

Wartość: 50

Kraj: Niger

Wartość: 50

Kraj: Benin

Wartość: 50

Kraj: Saint Lucia

Wartość: 50

Kraj: Gabon

Wartość: 50

Kraj: Wybrzeże Kości Słoniowej

Wartość: 50

Kraj: Kuwejt

Wartość: 50

Kraj: Ghana

Wartość: 50

Kraj: Haiti

Wartość: 50

Kraj: Brunei

Wartość: 50

Kraj: Czad

Wartość: 50

Kraj: Timor Wschodni

Wartość: 50

Kraj: Fidżi

Wartość: 50

Kraj: Saint Kitts I Nevis

Wartość: 50

Kraj: Pakistan

Wartość: 50

Kraj: Gujana

Wartość: 50

Kraj: Tanzania

Wartość: 50

Kraj: Jemen

Wartość: 50

Kraj: Egipt

Wartość: 50

Kraj: Salvador

Wartość: 50

Kraj: Tajlandia

Wartość: 50

Kraj: Libia

Wartość: 50

Kraj: Tonga

Wartość: 50

Kraj: Togo

Wartość: 50

Kraj: Antigua I Barbuda

Wartość: 50

Kraj: Singapur

Wartość: 50

Kraj: Bangladesz

Wartość: 50

Kraj: Barbados

Wartość: 50

Kraj: Rosja

Wartość: 50

Kraj: Białoruś

Wartość: 50

Kraj: Ukraina

Wartość: 50

Kraj: Rumunia

Wartość: 50

Kraj: Serbia

Wartość: 50

Kraj: Bośnia I Hercegowina

Wartość: 50

Kraj: Grecja

Wartość: 50

Kraj: Hiszpania

Wartość: 50

Kraj: Macedonia

Wartość: 50

Kraj: Maroko

Wartość: 50

Kraj: Sahara Zachodnia

Wartość: 50

Kraj: Algieria

Wartość: 50

Kraj: Demokratyczna Republika Konga

Wartość: 50

Kraj: Angola

Wartość: 50

Kraj: Namibia

Wartość: 50

Kraj: Republika Południowej Afryki

Wartość: 50

Kraj: Chiny

Wartość: 50

Kraj: Tajwan

Wartość: 50

Kraj: Kongo

Wartość: 50

Kraj: Kazachstan

Wartość: 50

Kraj: Indie

Wartość: 50

Kraj: Irak

Wartość: 50

Kraj: Izrael

Wartość: 50

Kraj: Iran

Wartość: 50

Kraj: Laos

Wartość: 50

Kraj: Wietnam

Wartość: 50

Kraj: Indonezja

Wartość: 50

Kraj: Sri Lanka

Wartość: 50

Kraj: Boliwia

Wartość: 50

Kraj: Brazylia

Wartość: 50

Kraj: Argentyna

Wartość: 50

Kraj: Urugwaj

Wartość: 50

Kraj: Wenezuela

Wartość: 50

Kraj: Jamajka

Wartość: 50

Kraj: Tunezja

Wartość: 50

Kraj: Sudan

Wartość: 50

Kraj: Etiopia

Wartość: 50

Kraj: Kenia

Wartość: 50

Kraj: Zambia

Wartość: 50

Kraj: Mozambik

Wartość: 50

Kraj: Botswana

Wartość: 50

Kraj: Kamerun

Wartość: 50

Kraj: Mongolia

Wartość: 50

Kraj: Uzbekistan

Wartość: 50

Kraj: Filipiny

Wartość: 50

Kraj: Paragwaj

Wartość: 50

Kraj: Chile

Wartość: 50

Kraj: Meksyk

Wartość: 50

Kraj: Kuba

Wartość: 50

Kraj: Belize

Wartość: 50

Kraj: Gwatemala

Wartość: 50

Kraj: Salvador

Wartość: 50

Kraj: Nikaragua

Wartość: 50

Kraj: Ekwador

Wartość: 50

Kraj: Bahamy

Wartość: 50

Kraj: Trynidad I Tobago

Wartość: 50

Kraj: Kosowo

Wartość: 50

Kraj: Cypr

Wartość: 50

Kraj: Gwinea Równikowa

Wartość: 50

Kraj: Erytrea

Wartość: 50

Kraj: Gruzja

Wartość: 50

Kraj: Kirgistan

Wartość: 50

Kraj: Liban

Wartość: 50

Kraj: Mauritius

Wartość: 50

Kraj: Mołdawia

Wartość: 50

Kraj: Czarnogóra

Wartość: 50

Kraj: Myanmar

Wartość: 50

Kraj: Nepal

Wartość: 50

Kraj: Nigeria

Wartość: 50

Kraj: Rwanda

Wartość: 50

Kraj: Trynidad I Tobago

Wartość: 50

Kraj: St.Vincent i Grenadyny

Wartość: 50

Kraj: Słowacja

Wartość: 50

Kraj: Syria

Wartość: 50

Kraj: Tadżykistan

Wartość: 50

Kraj: Turkmenistan

Wartość: 50

Kraj: Uganda

Wartość: 50

Kraj: Zimbabwe

Wartość: 50

Kraj: Azerbejdżan

Wartość: 50

Kraj: Bhutan

Wartość: 50

Kraj: Białoruś

Wartość: 50

Kraj: Kambodża

Wartość: 50

Kraj: Zielony Przylądek

Wartość: 50

Kraj: Mali

Wartość: 50

Kraj: Korea Północna

Wartość: 50

Kraj: Algieria

Wartość: 50

Kraj: Armenia

Wartość: 50

Kraj: Sudan Południowy

Wartość: 50

Oprac. na podst.: *Międzynarodowy status prawny Kosowa*, mfa.gov.rs, [online, dostęp: 01.04.2020].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Uznanie Kosowa przez państwa Unii Europejskiej

Label : państwa nieuznające

Value : 17,9%

Label : państwa uznające

Value : 82,1%

Oprac. na podst.: *Międzynarodowy status prawny Kosowa*, mfa.gov.rs, [online, dostęp: 01.04.2020].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Uznanie Kosowa przez państwa NATO

Label : państwa nieuznające

Value : 13,8%

Label : państwa uznające

Value : 86,2%

Oprac. na podst.: *Międzynarodowy status prawny Kosowa*, mfa.gov.rs, [online, dostęp: 01.04.2020].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Określ zależność między nieuznawaniem niepodległości Kosowa przez państwa a ich relacjami z Serbią.

Zapoznaj się ze źródłem i wykonaj ćwiczenie.

((Aleksander Kłós

Kosowo. Wystarczy tylko iskra...

Zachód, patrząc na Bałkany, skupia się obecnie przede wszystkim na sytuacji w Macedonii, gdzie trwa przeciąganie liny między zwolennikami a przeciwnikami umowy z Grecją. Spór o zmianę nazwy tego kraju zepchnął na drugi plan sprawę Kosowa. Pomimo niedawnych nadziei związanych z możliwym porozumieniem na linii Belgrad – Prisztina znów dochodzi tam do napięć. Sytuacja może się w najbliższym czasie znacznie pogorszyć, gdyż kosowskie władze chcą przetransformować siły bezpieczeństwa w regularne wojsko.

Niedawna decyzja parlamentu Kosowa, który przegłosował w pierwszym czytaniu trzy ustawy o zmianie Kosowskich Sił Bezpieczeństwa (FSK) w regularne wojsko, spotkała się z ostrym sprzeciwem serbskiej mniejszości i władz w Belgradzie. Przedstawiciele Serbów żyjących w tej byłej serbskiej prowincji, która w 2008 roku ogłosiła niepodległość, zbojkotowali głosowanie. Przekonują oni, że do podjęcia takiej decyzji potrzebna jest nowelizacja konstytucji. Innego zdania jest jednak premier Ramush Haradinaj, który ocenia, że nowe prawo jest potrzebne do lepszej ochrony integralności terytorialnej i bezpieczeństwa mieszkańców. Władze w Belgradzie zaś podkreślają, że jest ono wymierzone w mieszkających tam Serbów i że jedyną siłą zbrojną w Kosowie mogą być jedynie międzynarodowe siły pokojowe KFOR pod dowództwem NATO.

Przedstawiciele Sojuszu Północnoatlantyckiego już w zeszłym roku ostrzegali przed tym krokiem. W niedawnej rozmowie z „Głosem Ameryki” generał brygadier Cesare Marinelli, szef Biura Wojskowego

NATO w Belgradzie, powiedział, że sprawa tworzenia kosowskiego wojska będzie podejmowana na szczycie NATO. Dodał również, że KFOR powinien wciąż wypełniać tam swoją funkcję. W najbliższym czasie ma dojść do drugiego głosowania w parlamencie w Prisztinie w tej sprawie, co najprawdopodobniej zakończy się przyjęciem ustawy.

Źródło: Aleksander Kłos, *Kosowo. Wystarczy tylko iskra...*, 6.11.2018 r., dostępny w internecie: tvp.info [dostęp 28.03.2020 r.].

Wyjaśnij, dlaczego Serbia jest przeciwna przekształceniu Kosowskich Sił Bezpieczeństwa w armię. Odpowiedź uzasadnij.

Dla nauczyciela

Autor: Jarosław Dyrda

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Konflikty narodowościowe na świecie – spór o Kosowo

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

10) przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w nieunijnej części Europy; lokalizuje je, wyjaśnia ich przyczyny i konsekwencje.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje sytuację Kosowa przed wybuchem sporu narodowościowego;
- wskazuje przyczyny konfliktu w Kosowie;
- omawia jego przebieg;
- przedstawia jego konsekwencje.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- lekcja odwrócona.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja;

- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem prezentacji.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Zajęcia przeprowadzone metodą kształcenia wyprzedzającego. Podczas poprzedniego spotkania uczniowie otrzymują zadanie przygotowania krótkich prezentacji poświęconych historii konfliktu o Kosowo.
2. Podział klasy na pięć grup:
 - grupa I – Kosowo do upadku komunizmu w Europie;
 - grupa II – geneza konfliktu w Kosowie;
 - grupa III – wojna domowa w Kosowie;
 - grupa IV – operacje NATO w Kosowie;
 - grupa V – niepodległość Kosowa.
3. Przedstawienie tematu i celów zajęć. Wprowadzenie do zagadnień poruszanych na lekcji – krótka informacja o sytuacji w Kosowie.

Faza realizacyjna

1. Lekcja rozpoczyna się od burzy mózgów poświęconej położeniu i warunkom geograficznym Kosowa. Wyniki rozważań są zapisywane na tablicy i będą stanowić element notatki z lekcji.
2. Kolejnym etapem lekcji jest praca z prezentacją multimedialną. Uczniowie analizują kolejne slajdy poświęcone historii Kosowa. W trakcie analizy prezentacji poszczególne grupy uzupełniają wiadomości, które celowo zostały tam podane jedynie w zarysie.
3. Poszczególne grupy prezentują przygotowane przez siebie informacje na temat Kosowa. W trakcie prezentacji poszczególnych grup zespół klasowy może analizować informacje

zawarte w prezentacji multimedialnej. Nauczyciel uzupełnia wypowiedzi uczniów w trakcie lub po zakończeniu prezentacji. Rozmowa nauczająca.

4. Wszystkie grupy prezentują streszczenie swoich prezentacji na tablicy w celu sformułowania notatki z lekcji. Notatka zostaje zapisana w zeszycie przedmiotowym.

Faza podsumowująca

1. Dyskusja na zakończenie lekcji o sytuacji w Kosowie i ewentualnych scenariuszach rozwiązania tamtejszych problemów.

2. Wykonanie ćwiczeń do prezentacji multimedialnej.

Praca domowa:

Wykonanie ćwiczeń z modułu „Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

Rezolucja 1244 (1999), nato.int.

Aleksandra Kochman, *Dokąd zmierza Kosowo po wyborach?*, euractiv.pl.

Aleksander Kłos, *Kosowo. Wystarczy tylko iskra...*, tvp.info.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Prezentacja o historii Kosowa może zostać wykorzystana jako materiał do powtórki lub jako materiał inspirujący do projektu poświęconego współczesnym konfliktom na świecie.